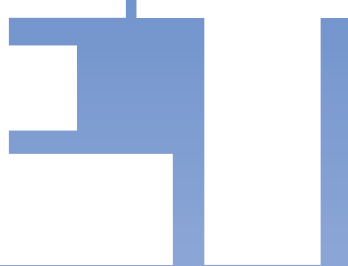

TÁRSADALMI ELLENŐRZŐ TÁJÉKOZTATÓ TÁRSULÁS

HÍRLAP

A TÁRSADALMI ELLENŐRZŐ TÁJÉKOZTATÓ TÁRSULÁS
INGYENES KIADVÁNYA. MEGJELNIK BÁTASZÉK, BÁTAAAPÁTI, CÍKÓ,
FEKED, MÓRÁGY, MÖCSÉNY, ÓFALU, VÉMÉND TELEPÜLÉSEKEN

XII. ÉVFOLYAM 2. szám
2021. április

„Az iskola fontos az életünkben”

TETT-ES TELEPÜLÉSEK Fontos állomásához érkezett az ország április 19-én, hiszen ezen a napon az óvodások, valamint az általános iskolák alsó tagozatos tanulói is visszatérhettek intézményeikbe. Ez történt az általános iskolákkal rendelkező TETT-es településeken is. Kérképünkben a kisdíákokat kérdeztünk arról, hogy a hosszas otthoni oktatás után milyen volt ismét személyesen találkozni az osztálytársakkal és a pedagógusokkal.

Bátaapáti, Mórágyszőlő Általános Iskola Bátaapáti Tagintézménye

Fülöp Emma, 3. osztályos: „Örültem, hogy kinyitott az iskola. Jó találkozni a barátokkal. Az iskolában a tanárok jobban elmagyarázzák a tananyagot, mint a szülők. De otthon is jó volt tanulni.”

Fülöp Soma, 3. osztályos: „Jó, hogy jöhetünk újra iskolába, mert lehet találkozni a barátaimmal. Szeretem az órák közti szüneteket. Jó lenne, ha minél előbb elmúlna a járványveszély.”

Szentpál Domán, 4. osztályos: „Örültem is, meg nem is, hogy újra járhatunk iskolába. Jó, mert itt vannak a haverok és jó itt lenni. Jókat játszunk! Otthon is jó volt tanulni. Bármikor lehetett szünetet tartani és youtube-ozni.”

Bátaszéki Kanizsai Dorottya Általános Iskola

Barabás Dorka, 3. osztályos: „Nagyon vártam a találkozást az osztálytársaimmal, a barátnőimmel és a tanárokkal. Most már személyesen is meg tudunk beszélni mindent és így jobban tudunk tanulni. Kérdeztük egymást és örültünk, amikor mindenki azt mondta, hogy jól van.”

Bihari Jázmin Mia, 2. osztályos: „Olyan volt, amikor jöttünk, mintha első nap lettünk volna suliban. Köszöntöttük, öleltük egymást, beszélgettünk és játszottunk. Amikor nem volt sulis, úgy éreztem magam, mintha egy újságba kellett volna elküldeni, amit tanultam.”

Gaszner Ferenc, 3. osztályos: „Az iskolában azért jó, mert találkozhatok a barátaimmal, le tudok menni velük az udvarra játszani és sokat beszélgethetünk. Találkozhattam a tanárokkal is.”

Cíkói Perczel Mór Általános Iskola

Szabó Ármán, 3. osztályos: „Én azért vártam az iskolát, hogy láthassam a barátaimat, meg még azért, mert így sokkal többet tanulhatunk. Nagyon jó az iskola, szeretem. Azért jó itt lenni, mert kedvesek a tanárok és itt gyorsabban tudok tanulni.”

Hajdu Bettina, 4. osztályos: „Én azért vártam az iskolát, mert jobban tudunk haladni a tananyaggal. Meg azért, hogy közösségben legyek, a barátaimmal. Szeretek itt tanulni. Sok jó programot szerveznek a tanító nének. Játékosan tanulunk az órákon. Hiányoztak a rajz, az ének és testnevelés órák.”

Mórágyszőlő Általános Iskola

Franek Kincső, 3. osztályos: „Amikor megtudtam, hogy újra bezár az iskola, szomorú lettem. Tudtam, hogy otthon is ugyanolyan szorgalmasnak kell lennem, mint ha iskolába járnék. Anya sokat segített, de amit tudtam, azt önállóan megcsináltam. A barátaim és a tanító nének is nagyon hiányoztak. Aztán négy hét elteltével újra megnyitotta kapuit az iskola és végre találkozhattam rég nem látott barátaimmal.”

Horváth Janka, 3. osztályos: „Az iskola újra indult április 19-én. Igaz,

Örömteli pillanat alsó tagozatosokkal a Véméndi Általános Iskola udvarán
Fotó: Baracs Dénes

csak az alsó tagozat, de örömmel vártuk. Nagyon jó volt hallani az iskola csengőjét, újra találkozni az osztálytársaimmal és a tanárokkal. Az első napon sokat beszélgettünk, tanultunk és játszottunk. Mindig vártuk a kicsengetést, hogy tovább beszélhessük az élményeinket.”

Véméndi Általános Iskola

Borka Anna, 4. osztályos: „Amikor meghallottam, hogy újra mehetek suliba, elképesztően örültem. Azért jó szerintem inkább élőben a sulis, mert nem kell egész nap a képernyő előtt görnyedni. Meg elég furcsa dolog a laptopon keresztül képekkel beszélgetni. De ami a legjobb, hogy újra találkozhattam a barátaimmal és végre van testnevelés. Imádom, az a legjobb óra a világon. Anya is örült, hogy többé nincs baj, ha elmegy az internet.”

Horváth Panka, 4. osztályos: „Szerintem jó hogy újra iskolába lehetek, mert otthon minden nehezebb volt. De itt minden sokkal jobb és könnyebb. Amikor elsős voltam nem gondoltam volna, hogy online tanulás lesz, és hogy egyszer számítógépen kell tanulni mindent. Néha még anyát is be kellett hívnom és ettől ő is kikészült, mert neki főzni és takarítani kell, és nem ér rá. Itt a suliban teljesen nyugodtan lehet tanulni.”

Ludvig Zsófia, 4. osztályos: „Amikor megtudtam, hogy kinyit az iskola, boldogságom óriási volt. Végre a barátokkal, végre az iskolában lehetek. Unalmas volt már korán reggel a gép előtt ücsörögni. Hol lefagyott a gép, hol meg a tanár szökött meg az óráról, mert nála is lefagyott az internet. A szünetekben jó játszani a barátokkal újra.”

Szippel Antónia, 4. osztályos: „Én örültem, hogy visszajöhettünk az iskolába. Jobban szeretek az iskolában tanulni, mert nem szakadozik a vonal, mint az online oktatás alatt. Élőben jobb tanulni, jobban el tudja magyarázni a tanító néni a matekot. Az iskola fontos az életünkben. Unalmas volt egyedül, mert hiányoztak a barátaim.”

(A szerkesztő ez úton is köszönetét fejezi ki a megszólaltatott tanulóknak, a szülőknek és a támogatást nyújtó intézményvezetőknek, pedagógusoknak).

Polgármester asszony/úr, ön beoltatta magát?

TETT-ES TELEPÜLÉSEK A címben megfogalmazott kérdést tettük fel a TETT-es települések vezetőinek, de előtte egy rövid helyzetjelentés is kértünk tőlük. Tekintettel arra, hogy enyhült a járvány szorítása, az óvodák, az iskolák alsó tagozatai, valamint már a vendéglátóhelyek teraszaira is ki lehet ülni.

Mocsényben is létezik, sőt, már működik is vendéglátó egységhez tartozó terasz, kellemes környezetben és kulturált kivitelezésben
Fotó: Salgó Ivett

Bátaapáti, Krachun Szilárd: – Az első körben nem volt koronavírusos személy a településünkön. Az újabb ciklusokban viszont már több családot is érintett a pandémia. Valamennyi érintett felgyógyult betegségéből. Fegyelmezettek az emberek, betartják a szabályokat, de azért várják az újabb könnyítéseket.

Mindkét oltáson túl vagyok. A bonyhádi helyszínen példás szervezést, percre pontos ügyintézést nyugtázhattam. Csak azt tudom javasolni mindenkinek, hogy hallgasson a szakemberekre és oltassa be magát.

Bátaszék, dr. Bozsolik Róbert: – A régóta tartó járvány nálunk is rányomja bélyegét az emberek hangulatára, magatartására. Ebből adódóan tapasztalok némi türelmetlenséget. Ám alapvetően mégis a szabályok fegyelmezett betartása jellemzi a döntő többséget. Az üzletek is betartották a vonatkozó előírásokat, egyetlen estben sem

kellett intézkedni. Sajnos, voltak veszteségeink, a koronavírus több családban is életüket követelt. Arra biztatunk mindenkit, hogy minél előbb regisztráljon és oltassa be magát, mert ezt a megoldást látjuk hatékonynak a járvány elleni küzdelemben.

Beoltattam magam, nem tapasztaltam semmilyen mellékhatást.

Cikó, Molnár Józsefné: – Nálunk mindenki rendben, fegyelmezetten tette, amit kell. A körülményekhez képest kellő nyugalomról és türelemről tudok számot adni. Mindenki hozzászokott a maszkhoz és a bolti vásárlás szabályaihoz. Sokan elmentek oltásra és ezzel védettséget szereztek. Mindenki örül, hogy megnyitotta kapuját az óvoda és az iskola alsó tagozata.

Beoltattam magam, orosz vakcinát kaptam, nem éreztem semmiféle mellékhatást.

Feked, Tillmann Péter: – Az embereknek nyilván nem tesz jót ez a hosszú bezárkózás. Ennek ellenére a helybeliek tartották egymással a kapcsolatot, találkoztak az utcán, templomban – nálunk voltak szentmisék is. A fiatalok számára sem volt könnyű a helyzet, a hosszas online oktatás miatt. Akadt néhány megbetegedés, de szerencsére egyik sem végződött a legsúlyosabb következménnyel. A hivatali tevékenység járvány idején sem szünetelt, folytatódnak az előkészítő munkák a pályázatokkal kapcsolatban. Sajnos, arra nem látunk esélyt, hogy megrendezzük a május végére tervezett Stifolder fesztivált.

Akárcsak hivatalunk összes dolgozója, én is beoltattam magam. Gyakorlatilag észre sem vettem a tűszúrást, olyan szakavatottan zajlott.

Mórágy, Glöckner Henrik: – Településünk sem korábban, sem most nem szenvedett súlyosabb veszteségeket. Ugyanakkor tapasztalható, hogy mindenki szeretne már közösségbe, társaságba járni. Nagy kérdés, hogy vajon a járvány megszűnése után ugyanolyan lesz-e ez a közösségi élet, mint volt egykoron. Hiszen nagyon sok emberben ott motoszkál a pandémia okozta félelem. Tartok az ebből következő, negatív hatástól. Ha lesz ilyesmi, remélem, azon is túl leszünk egy idő után.

Beoltattam magam, én korai időszakban regisztráltam. Semmiféle mellékhatásba nem volt részem.

Mőcsény, Krachun Elemér: – A helybeliek egymás iránti türelemmel, tisztelettel és példamutató fegyelemmel viselik a pandémiát. Valamennyien örülünk annak, hogy most enyhült valamelyest a járvány. Nálunk a vendéglátás, mint üzleti tevékenység az egyetlen községi presszóra korlátozódik, melynek viszont van terasza. Azaz, a presszót megnyithatjuk, ha nem is napi nyolc órában, de legalább a délutáni időszakban.

Az első között regisztráltam és ennek köszönhetően túl vagyok az oltáson, aminek nem volt semmilyen érzékelhető mellékhatása. Ez úton is hadd fejezzem ki elismerésemet a bonyhádi oltópont dolgozóinak, kiváló munkájuknak köszönhetően minden gördülékenyen, fennakadás nélkül zajlott.

Ófalu, Bechli Erzsébet: – A könnyítésekkel együtt is betartunk mindenféle előírást. Falugondnokunk rendszeresen szállítja a helybelieket a komlói, avagy pécsváradi oltópontokra. Személyi veszteségünk szerencsére nem volt, de az biztos, hogy ez a hosszan tartó időszak nyomot hagy az emberek gondolkodásában. Úgy érzem, hogy a közeljövőben szükség lesz az erőteljes közösségépítő munkára.

Természetesen beoltattam magam, hiszen pedagógus és törvénytisztelő állami alkalmazott vagyok. Az oltás hatékony hozzájárulás ahhoz, hogy az élet minél előbb beinduljon a maga teljességével.

Véménd, Szalonna Zoltán: – A helybeliek, tudatos magatartást tanúsítva, eleget tesznek a járványügyi előírásoknak, maszkot viselnek és betartják az egymástól való, kötelező távolságot.

Még nem oltattam be magam, megvárom a magyar-osztrák együttműködéssel zajló vakcina fejlesztés eredményét, ezt azért teszem, mert van ismerősöm ebben a csapatban.

Számítanak a tehetséges fiatalokra a Paks II. projektben

PAKS A nukleáris szakmában, beruházási környezetben tapasztalatot szerzett mérnökökre és a fiatal tehetséges szakemberekre egyaránt szükség van a Paks II. projektben. Az utánpótlás biztosításának egyik jól működő eszköze a *Mérnök leszek a Paks II.-nél* program.

A Paks II. projektben az atomerőmű-üzemeltetésben vagy akár a más típusú vagy épp külföldön megvalósult erőműlétesítésben tapasztalatot szerzett szakemberek mellett számítanak a friss diplomásokra, a fiatal tehetségekre is.

– Arra törekszünk, hogy nagyrészt fiatalokból építsük fel a csapatot, ezért megcélozzuk a friss diplomásokat. Stratégiánk, hogy a fiatalok számára megfelelő szakmai életutat biztosítsunk – mondta Mittler István, a Paks II. Zrt. kommunikációs igazgatója. Hozzátette, így lehet olyan szakembergárdát nevelni, amely végig tudja vinni az üzembe helyezést és aktív szereplője tud lenni az üzemeltetésnek. Elmondta, hogy a tanulmányi ösztöndíjprogram, a szakmai gyakorlat lehetősége és a Paks II. Akadémia is a megfelelő szakember-utánpótlás érdekében jött létre, és ennek szellemiségében indult el és működik a *Mérnök leszek a Paks II.-nél* program is. – Sok tehetséges, agilis kollégát köszönhetünk ennek a programnak, amelynek lényege, hogy az egyetemistáknak rész munkaidős foglalkoztatást, a tanulmányok sikeres befejezéséhez szakmai támogatást, és amennyiben az mindkét fél számára megfelelő, munkalehetőséget kínálunk – fejtette ki Mittler István.

– Nagyszerű dolognak tartom, hogy már az elejétől kezdve részt vehetek egy atomerőmű építésében, és remélem, hogy később annak üzemeltetésében is részem lesz – fogalmazott a projektársaság számos, e program keretében szerződött szakembereinek egyike, Márkus Vanda. A Vegyészeti, Sugár- és Környezetvédelmi Osztály fiatal radioaktív hulladék-kezelési mérnöke szerint egy hallgató számára hatalmas előny az, ha gyakorlatot szerez, és biztos munkahely várja, amikor kikerül az egyeterről. – A radioaktív hulladék-kezelés igazán testhezálló számomra, hiszen édesapám is ezzel foglalkozott a Paksi Atomerőműben – mondta Vanda, aki a Budapesti Műszaki

Egyetemen végzett környezetmérnökként, emellett alap- és mesterdiplomáját is ebben a témában írta. Azt is elárulta, hogy az érdekes, speciális munka mellett a kellemes munkakörnyezet és a jó közösség is marasztalta a gyakornoki program után, és szeretne a Paks II. csapatának hosszú távon tagja maradni.

Szintén a BME-n tanult és szerzett villamosmérnöki diplomát Fazekas Tibor. A Villamos Osztály főszakértője egy állásbörzén találkozott a Paks II. projekttel 2013-ban. Mostani osztályvezetője, Sziklai György javaslata csábította Paksra, hogy a tanulmányaiból hátralévő félév során, rész munkaidőben kapcsolódjon be a munkába.

A ma már főszakértőként dolgozó Tibor – lévén körmendi – először nem gondolkodott hosszú távú elköteleződésben, de úgy gondolta egy próbát megér. – Akkor még nem volt senkim Pakson. De sokan jártak hasonló cipőben az akkori munkatársaim közül, így közösen éltük át ezt az időszakot. Igazán jó csapat kovacsolódott a Villamos Osztályon, de ugyanez igaz a Műszaki Igazgatóságra is – mondta.

Az is nagyon inspiráló volt számára, hogy lehetőséget kaptak arra, hogy nagyon sok területet megismerjenek, sok mindennel foglalkozzanak. Így az idők során számos ismeretre szert tettek és mindenki megtalálhatta számára leginkább testhezálló területet. Persze – tette hozzá Tibor – a beruházás presztízse és komplexitása is vonzóvá teszi számára a Paks II. projektet.

– A *Mérnök leszek a Paks II.-nél* programban részt vevő hallgatók megismerhetik ennek az igen komplex projektnek egy-egy részterületét. Szakterület-specifikus feladatokat kapnak, amelyek elvégzése során átültethetik a gyakorlatba elméleti tudásukat – fogalmazott Fazekas Tibor, aki ma már mint mentor és szakmai vezető segíti fiatal kollégáit.

Mittler István kommunikációs igazgató kiemelte: a cégnél dolgozó fiatalok többsége már 5-6 éves szakmai tapasztalatot szerzett a projektben. – A Paks II. beruházás unikális dolog, egy atomerőmű építése nem rutinfeladat. Fiatal munkatársaink itt rövid idő alatt óriási mennyiségű tudáshoz jutnak, hiszen az itt folyó szakmai munka nagyon intenzív – összegezte.

Márkus Vanda

Fazekas Tibor

Kutatás és a természet ölelő karja

Három év kihagyás után újraindult a Nyugat-Mecsekben a földtani kutatás

PAKS Talán sosem volt még ennyire aktuális a természetről mint egy fölöttes hatalomról beszélni. Arról, hogy mi emberek mit tehetünk meg és meddig... mi az a pont, amely után – ha úgy tetszik – „megtorlás” következik. Ha visszatekintünk az elmúlt évekre, egyre inkább kirajzolódik, hogy a bolygó, amelyet életterünként kaptunk fel-felhorkan, odavág, ha kell, hogy megálljt parancsoljon. Igen, ilyenkor rémisztő arcát mutatja.

Pedig a világunk alapvetően szép és jó. Meg kell tanulnunk újra együtt élni vele, használni és nem kihasználva adottságait, alázattal és tisztelettel elfogadni, amit kínál. A Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft. (RHK Kft.) részére ilyen felajánlások azok a kőzetek, amelyek természetadta befogadói a radioaktív hulladékoknak, végső, minden és mindenki számára biztonságos helyet nyújtva számukra, tehát földtani gátként szolgálva.

A kis és közepes aktivitású radioaktív hulladék számára a gránit bizonyult alkalmasnak, a nagy aktivitású és hosszú élettartamú radioaktív hulladék, valamint a kiegészítő kazetták végleges tárolóját elképzelhető, hogy a bodai agyagkő formáció (BAF) öleli majd körül. A jelenlegi hazai és nemzetközi ajánlások szerint a jövőben nélkülözhetetlen egy mélységi geológiai tároló megépítése, hiszen kizárólag így lehet elérni, hogy ezeket a hulladékokat igen hosszú, akár több százezer évre elzárják, elszigeteljék a felszíni környezettől.

A tavalyi évben, közel három év kihagyás után újraindult a BAF földtani kutatása, hogy kiderüljön, alkalmas-e a kőzet egy tároló számára. E nem mindennapi vízzáró tulajdonsággal rendelkező kőzet az eddigi vizsgálatok alapján biztonságos környezetet nyújthat, azonban az 500 és 1000 m közötti mélységben tervezett tároló helyének megfelelőségét kizárólag mélyfúrásokkal és az azokban végzett helyszíni vizsgálatokkal lehet bizonyítani, ezért is zajlik a kutatási tevékenység, melynek eleme a 2020 őszén elindult három új kutatófúrás.

A megismerés legfontosabb létesítményei ezek a mélyfúrások. A tervezett mélységet az adott fúrás célja, illetve az előzetesen rendel-

kezésre álló földtani ismeretek alapján határozzák meg. A végleges talpmélységet a fúrás során tapasztalható földtani viszonyok (a fúrás által harántolt kőzetrétegek) alapján pontosítják. Az alapos tervezés, gondos előkészítés ellenére mindig igazodni kell természetesen a geológiai adottságokhoz, vagy ahogy a szakmában dolgozók mondani szokták: „alkalmazkodni kell ahhoz, hogy mit mutat a hegy”.

A földtani gát védelme érdekében a mélyfúrásokat lehetőleg úgy telepítik, hogy azok ne érintsék közvetlenül a tároló kialakítására potenciálisan alkalmas elhelyezési zóna központi részét, hanem annak a peremére kerüljenek. A várhatóan 2021 őszeig tartó munkálatok során lemélyítésre kerülő fúrások helyszínét is ezen szempontok figyelembevételével választották ki.

Az RHK Kft. nem késlekedhet, hiszen zászlajára tűzte többek között azt, hogy biztosítja a jelen és jövő generációk, valamint a környezet védelmét egy minden körülmények között biztonságos mélységi geológiai tárolóval. A nagy aktivitású radioaktív hulladékok mélyen fekvő, stabil földtani környezetben történő elhelyezésének célja a megfelelő szigetelés biztosítása, mind az emberi tevékenységgel, mind pedig a dinamikus természeti folyamatokkal szemben, hogy ne jelentsen veszélyt az emberi egészségre és a természeti környezetre se. Az ilyen elhelyezés több fizikai gát együttes működésén alapul. Ilyen gát a radioaktív hulladék vagy kiegészítő üzemanyag szerkezete és csomagolása. Ezeket a koncepció szerint réztokba helyezik, melyeket kiváló vízzáró tulajdonságú térkitöltő anyag (pl. betonit) vesz majd körül. De a mélységi geológiai tárolók esetén a radioaktív izotópok elszigetelésében a legfontosabb szerepet maga a befogadó kőzet tölti be.

Az eddigi számítások azt vetik előre, hogy a létesítmény műszakilag megvalósítható, illetőleg kivitelezhető úgy, hogy kellő biztonságot nyújtson. Az előrehaladott programokkal rendelkező országok példája jól mutatja, hogy a mélységi geológiai tárolók megvalósítása minimum 35-45 év intenzív kutatás-fejlesztési tevékenységet igénylő folyamat. Magyarországon 1995 és 1998 között 1000 méter mélységben vizsgálatokat, valamint 2000-ben formáció-minősítő kutatást (szűrést) végeztek, amelyben minden olyan nyilvántartott magyarországi képződményt értékelték, amely a 300 és 1000 m felszín alatti mélységközben előfordulással rendelkezik. Ezek során a BAF került az első helyre, ismertté vált kizáró ok nélkül. Ezért indulhatott meg elsőként ebben a kőzetben a további kutatási tevékenység. A távlati feladatok közül a részterületek rangsorolását (10 km²) 2020-as évek közepére, a felszín alatti kutatólaboratórium telephelyének kijelölését pedig a (1-2 km²) 2030-as évek derekára prognosztizálja az RHK Kft. Felhatalmazás alapján a kötelezettség a cég számára adott, a feladat igen bonyolult és nagyszabású kihívásokkal teli. A nagy aktivitású radioaktív hulladék-tároló létesítési folyamatában Magyarország a „mérlegelve előrehaladás” politikáját követi. Előrehalad a tároló telephelyének kiválasztásában, de mérlegeli az üzemanyag-ciklus-zárási stratégia kiválasztását befolyásoló fejleményeket is.

„A nukleáris ipar műszaki és társadalmi elfogadtatásában kiemelkedő szerepe van a fent említett radioaktív hulladékok szakszerű és biztonságos kezelésének és elhelyezésének. Nagyon fontos kiemelni, hogy az atomenergia és a radioaktív izotópokat felhasználó egyéb ágazatok által nyújtott előnyök igénybevétele csakis a hulladékok végleges és biztonságos elhelyezésének megoldásával párhuzamosan képzelhető el. Kötelező elvárás a munkálatok során, valamint a tárolóink üzemeltetése kapcsán is a környezet megóvása, hiszen sokat köszönhetünk neki” – összegezte dr. Kereki Ferenc, az RHK Kft. ügyvezető igazgatója.

Újabb díjazottak az RHK Kft.-nél

PAKS Az innovációért és technológiáért felelős miniszter a feladat- és hatáskörébe tartozó szakterületeken végzett kimagasló színvonalú tevékenység elismerése céljából szakmai díjakat adományozhat – az idei évben két kollégánkra is büszkék lehetünk.

A Prometheus-díjat a villamosenergia-, a gáz- és olajipar, a bányászat, az atomenergia, a hőszolgáltatás biztonsága, szabályozása, fejlesztése, valamint üzemeltetése érdekében végzett kimagasló tevékenységért, továbbá életmű elismeréséért adományozza a miniszter. Prof. Dr. Palkovics László, az RHK Kft. műszaki biztonsági önálló osztályának főmérnökét, Gémesi Csabát részesítette eme kitüntetésben.

A Gyimesi Zoltán-díj az atomenergia alkalmazásának biztonsága, a nukleáris biztonság fejlesztése érdekében kifejtett eredményes és kiemelkedő munka megbecsüléséért ítélhető oda, mely elismerést Nős Bálint, az RHK Kft. stratégiai és műszaki igazgatója kapta.

Kollégáinknak szívből gratulálunk és további sikereket kívánunk!

Gémesi Csaba

Nős Bálint

Ismét felsüvít a mozdony megállást jelző sípja

MÓRÁGY Áprilistól a Dombóvár–Bátaszék–Baja vonalon újra megállnak a vonatok Mórágyon is – jelentette be a MÁV START Zrt. Ezáltal – folytatódott a közlemény – a Rockenbauer Pál Dél-Dunántúli Kéktúra szakaszhatár megközelíthetősége javul a túrázók számára. A vonatoknak Dombóváron csatlakozásuk lesz az InterCity járatokhoz Budapest felől, illetve felé, Bátaszéken pedig a Gemenc InterRégió vonatokhoz Szekszárd, Sárbogárd és Székesfehérvár irányába.

Glöckner Henrik az ismét rendszerbe állított vasúti megállónál

Fotó: Makovics Kornél

A hír, illetve az új menetrend kétségkívül kedvező Mórágy számára. Ezzel maradéktalanul egyetért Glöckner Henrik. A település polgármestere azért egy, a témakörrel összefüggő, kedvezőtlen jelenséget is megemlített.

– Köszönjük a MÁV-nak, hogy a vasúti közlekedés számára ismét elérhetővé tette közlegünköt – mondta a polgármester. – Kiváltképp örülhetnek a természetjárók, akik adott esetben messziről érkeznek hozzánk, hogy végigjárják a Kéktúra útvonalat. Nyilván erre volt is igény. A dolog egyetlen apró szépséghibája, hogy érzésem szerint a mórágyi lakosok ezt az új közlekedési lehetőséget ritkán és csekély létszámban fogják igénybe venni. Nem áll szándékomban megbántani a MÁV-ot, de én úgy látom, hogy ez a várhatóan mérsékelt helyi érdeklődés részben a Magyar Államvasutak számlájára is írható. Ugyanis amikor még volt helyben jelentős igény a vasúti közlekedésre, akkor – egészen pontosan a 2009-es év végén – megszüntették a mórágyi megállót. A helybeliek, mi más tehettek volna, áttértek autóbuszra vagy személygépkocsira. Most már valamenynyit érintett nemcsak megtalálta, de meg is szokta az új megoldást. Ebben a megváltozott helyzetben áll meg ismét a vonat nálunk, egyébként nem is a szűkebben vett Mórágyon, hanem Kismórágyon. Mint azt tapasztaltam, ezen a vasúti helyszínen szükség lenne némi tereprendezésre. Félreértés ne essék, ez a megálló ténylegesen fontos számunkra, hiszen így a nagyvilág, elsősorban a turisták számára az eddignél könnyebben elérhető lesz közlegünk a maga számos értékével és vendégmarasztaló kínálatával.

Ez az érem egyik oldala, de úgy gondolom, nem volt felesleges egy pillantást vetni a közlekedési szokásokat formáló másik oldalra sem.

Sikeres volt a húsvéti adománygyűjtés

BÁTASZÉK Segíts, hogy segíthessünk! Ezt az elnevezést viselte az a húsvéti adománygyűjtő akció, melyhez a szervezők március 21-ig várták a felajánlásokat.

Az önkormányzat felhívására 950 ezer forint érkezett a civil szférából. Ezt kiegészítette a település önkormányzata, így összesen 1 millió 700 ezer forintból százkilencven bátaszéki család részesülhetett támogatásban.

Az egyenként kilencezer forint értékű, tartós élelmiszerek alkotta, a CBA munkatársai segítségével összeállított adományt a Bátaszéki Gondozási Központ munkatársai önkéntesek segítségével csomagolták be. Ezeket a csomagokat az akcióban résztvevő városi civil szervezetek és magánszemélyek gépkocsikkal juttatták el az érintett, rászoruló családoknak.

A játékonysági akcióban az önkormányzat és a Gondozási Központ alkalmazottain kívül kiemelt feladatot vállaltak a Bátaszéki Marketing Nonprofit Kft., a Bátaszéki Önkormányzati Tűzoltóság, a Bátaszéki Polgárőr Egyesület, a BÁT-KOM 2004 Kft., a Bátaszéki Sport Egyesület és a Bátaszéki Mikrotérségi Óvoda, Bölcsőde és Konyha munkatársai is. Velük együtt köszönet illeti mindazokat, akik bármilyen módon hozzájárultak az adománygyűjtés sikerességéhez.

Eszállításra váró ajándécsomagok

PAKS Az Atomenergetikai Múzeum (AEM) új lendülettel kezdte meg a tervezést ebben az évben is, így számos olyan platform és tartalom színesíti immár a kibővült repertoárt, amely minden korosztály számára tartogat érdekességeket.

A múzeum saját hivatalos Facebook-oldala 2021. február 1-jén indult, és két hónap alatt nyolcezer követő csatlakozott a tudományos kalandhoz a végtelenbe és tovább. Új videósorozattal bővült az új platformon a már meglévő műsортár, melynek címe *Ifjú fizikusok*. A hatrészes sorozat főszereplői a tavalyi évi Teller Ede vetélkedő különdíjasai, Lepenye Bojta és Csáki Tamás. Bemutatkozásukat, fizikakísérletek elvégzését és ikonikus műtárgyakhoz kapcsolódó felfedezéseiket is megismerhetik az érdeklődők az Atomenergetikai Múzeum hivatalos YouTube-csatornáján az *Ifjú fizikusok* lejátszási lista segítségével.

Az *Állati jó fizika* és a *Fifikus Fizikus* kísérletei is újratöltött lendülettel hódítják meg a virtuális teret, és tavaly az MVM Paksi Atomerőmű Zrt. hivatalos Facebook-oldalán nagy népszerűségnek örvendő múzeumos tartalmak, a Sketchfab-moделlek és a 360 fokos panorámaképek is fellelhetők a múzeum közösségi oldalán.

Nemcsak a videós tartalmakat, de a Paks FM-mel közös műsorát is újrafogalmazta az AEM, így született meg a legújabb sorozat, az Atomsztorik újratöltve. A heti rendszerességgel jelentkező adások során nem ismert vagy már elfeledett történeteket kutattak fel a múzeum munkatársai. A rádió hullámhosszán volt hallható a történet, de audiovizuális élményt is kínált, hiszen az AEM hétről hétre közzétett saját Facebook-oldalán a történetekhez kapcsolódó archív fényképekből, videókból, sajtótermékekből egy válogatást. Ez a múltidéző sorozat is megtalálható a múzeum hivatalos YouTube-

A lehetetlen nem létezik

Krizsán Árpád oktató két kisdíjjal az Atomenergetikai Múzeumban
Fotó: Juhász Luca

csatornáján az Időkapu lejátszási listába gyűjtve.

A Paks FM és az AEM közös játékkal is készült, mégpedig a *Fürkészd az ürgét!* kalanddal. Vincze Bálint *Ürgemese* című animált hangoskönyvéhez kapcsolódtak az egyes játékok kérdései, összesen négy alkalommal. Egy-egy játék egy hétig tartott, utána soroláson vettek részt a helyes válasz beküldői, így esélyessé váltak, hogy megnyerjék a múzeumos ajándécsomagot.

A tavasz egyik nagy meglepetése a múzeum 9. születésnapjára készült dobozba zárt rejtély volt. Egy szabadulósorozatához hasonló

logikára felfűzött feladatsorozatot talált ki és valósított meg az AEM csapata. Az *ÉSZ-box 9.0* elnevezésű játék 27 doboza rekordgyorsasággal talált otthonra, és számos versenyzőktől kapott fénykép, valamint kedves üzenet tanúskodik róla, hogy a múzeum elérte a célját, és különlegessé varázsolta a harmadik hullám alatti otthon maradás és a tavaszi szünet időszakát.

A lendület töretlen, a lehetetlen nem létezik, folyamatosan készülnek az új tartalmak, úgyhogy érdemes továbbra is az Atomenergetikai Múzeummal tartani mind a hivatalos Facebook-oldalán, mind YouTube-on.

A telkektől a TETT támogatásokig

BÁTAAPÁTI A megye egyik legszebb és legrendezettebb, összkomfortos településén vagyunk. Itt, azaz Bataapátiban több közművesített telek várja gazdáját. Ráadásul térítésmentesen, avagy jellekes összegért.

– *Innen táru elénk a Völgység egyik legszebb panorámája* – mutatott körbe Krachun Szilárd a szóban forgó földterületen. Egy ilyen helyszínen ház helyre szert tenni, gyakorlatilag ingyen – és ebben bárki maradéktalanul egyetérthet a polgármesterrel – kész főnyeremény. Egyetlen kötelezettség vár a leendő tulajdonosra, jelesül a telek beépítése. Azaz, a földdarabok arra szolgálhatnak, ami rendeltetésük: takaros kertek házak emelkednének ki belőlük.

A szép és rendezett mivolt mellé ráadásul odaillik – s ez csak növeli a telkek értékét és vonzerejét – a fejlődési lehetőség újabb üteme. Köszönhetően nem utolsó sorban az úgynevezett TETT-es támogatásnak. Igaz, ezzel a támogatási rendszerrel a polgármester – aki egyúttal a TETT elnöke – nincs megelégedve. Ezért már huzamos ideje változtatást szorgalmaz. Régóta hangoztatja, hogy a TETT-es forrásoknak a lakosság életminőségét közvetlenül is javítaniuk kellene.

– *Személy szerint gondnok tartom, hogy azok az emberek, akik annak idején a radioaktív hulladék-tároló Bataapátiba kerülése mellett döntöttek, a támogatásokból nem részesülhetnek közvetlenül* – fogalmazta meg ismételt aggályát. – *A változtatás reményében is hallat-*

Krachun Szilárd a közművesített telkeket magába foglaló területen
Fotó: Makovics Kornél

tom a hangom különböző fórumokon. Kétszer jártam az Innovációs és Technológiai Minisztériumban, emellett részt vettem egy online konferencián. Vezető politikai-gazdasági személyiségek, döntéshozók értettek velem egyet abban, hogy szükség van módosításra. Méghozzá olyanra, mely megengedi az önkormányzatok számára a TETT-es támogatások szabad felhasználását. Ígéretet kaptam, hogy visszatérünk erre a kérdésre.

Három gyermek fekedül beszél

FEKED Nem kis fába vágta a fejszét Wesz Péter, amikor néhány munkatársával együtt elhatározta, hogy megalkotja a fekedí német nyelv szótárát. Az ötlet több mint egy éve fogant meg. Az egyébként mellékállásban, magyarán szabadidőben végzett kivitelezés jól halad, még akkor is, ha a járvány érzeteti lassító hatását.

– Úgy gondoltam, ha én nem készítem el, akkor már senki – mondta a fekedí gyökerekkel rendelkező, Kecskeméten élő író, A bal lator lemaszik a keresztről című kisregény szerzője. – Eddig mintegy háromezer-hatszáz szócikket rögzítettünk. A kidolgozott módszernek megfelelően a magyar szavakat vesszük alapul és azokhoz keressük meg a fekedí német megfelelőeket. A végleges változat három osztátú lesz, az említett kategóriákhoz csatlakozik az irodalmi német is. A végcél egyébként nem kevesebb, mint a legkiterjedtebb magyarországi német szótár létrehozása. Wesz Péter szerencsésnek tartja magát, nemcsak azért, mert gyermekkorában maga is Fekeden sajátította el nagyszüleitől és édesapjától a helyi idiómát; hanem azért is, mert még mindig akadnak néhányan, mint utolsó adatközlők, akik használják is ezt a különleges tájnyelvet. Kiváltképp gazdag és megőrzésre méltó örökségről van szó. A kitűzött cél minden szempontból elérhető, a szerkesztő derűlátó reményei szerint legkorábban a jövő év végére.

A kezdeményezésnek van egy érdekes és kedves mellékhatása. A kiadványt ilyen módon is népszerűsítendő, Wesz Péter három gyermekével együtt fekedí nyelvekké segítségével enged betekintést a településen használt német dialektusba. A hároméves Linda, az ötéves Marci és a hétéves Anna hol a konyhai eszközökről, hol az állatokról, hol pedig a húsvéti ünnepekről értekezik, ékes fekediséggel. Valamennyi nyelvecke meg is tekinthető a legnagyobb video megosztón.

– Első körben úgy terveztem, hogy csak Annát vonom be ebbe a sorozatba – folytatta a családfő. – Ám annyira megtetszett a két kicsinek is, hogy nem lehetett kihagyni őket. Kétkedésem hamar

A Wesz család, Dóra és Péter, azaz a szülők, valamint a gyermekek: Marci, Robi, Linda és Anna

elenyészett, amikor nyugtáztam, hogy így együtt – némi előkészület után – milyen magától értetődő természetességgel és jól használják ezt a nyelvet. Már sokszor megfordultak ők is Fekeden, a nagyszülőknél, akik Pécsre költözve is megtartották házukat a faluban.

A gyermekeket egyébként anyai részről is erős német hatás éri, hiszen Wesz Péter Dunakömlődről származó felesége német szakra járt a Pécsi Tudományegyetemen. Linda, Marci és Anna így magyarul, irodalmi németül és fekedí németül is beszél.

Az említett video megosztóra eddig négy rész került fel, de nem kizárt, hogy lesz folytatása a sorozatnak. Már csak azért sem kizárt, mert Feked – erről is volt már szó fentebb – szinte kimeríthetetlen bőségszaruként képes ontani ősöktől örökölt nyelvi kincsét.

Civilek az idej költségvetés tükrében

BÁTASZÉK A háziorvosok, a nemzetiségi önkormányzatok, illetve a nemzetiségi egyesületek vezetői után a kiemelt civil szervezetek képviselőinek tartott tájékoztatást dr. Bozsolik Róbert, Bátaszék polgármestere.

A találkozón tájékoztatás hangzott el arról, hogy a 2021-es évi költségvetésből az önkormányzat mekkora mértékű anyagi támogatást tud biztosítani a helyi – még a pandémiás helyzetben is működő – civil szervezeteknek.

A polgármester ismertette a város ez évi bevételi forrásait, amelyek sajnos az idei esztendőben, a világjárvány okozta nehézségek tükrében jócskán megfogytak. De a remények szerint a második félévben, a kormány által elvont helyi adóbevételek megtérítését követően lehetőség lesz a tavalyi év pénzüsszegeinek megfelelő támogatást biztosítani az egyesületek számára.

A kiemelt civil szervezetek megkapják a működésükhöz szükséges anyagi forrást. A Bátaszéki Önkormányzati Tűzoltóság kétmillió forintot már el is könyvelhetett magának, ezt az összeget kiegészítő támogatások gyarapítják. Az önkormányzat az egyik legnagyobb taglétszámot mutató csapat, a

Bátaszéki Sport Egyesület tevékenységét is segíti. A támogatási szerződést a felek már aláírták. A rendelkezésre álló kilencmillió forintot két részletben kapja meg az egyesület. Nagy Ákos, a BSE elnöke a támogatási szerződés aláírása előtt néhány mondatban felvázolta azokat a nehézségeket, amelyeket a pandémiás helyzet idézett elő a szakosztályok életében. A járvány legnagyobb vesztesei egyértelműen az úszók, itt lesz mit behozni, ha végre újra kinyithat a Bátaszéki Tanuszoda. Az elnök azt kérte az önkormányzattól és a Bátaszékért Marketing Nonprofit Kft.-től, hogy az intézmény nyitását követően segítsenek programokat szervezni, lebonyolítani az úszósport népszerűsítésének érdekében.

A testület a Tolna Megyei Matematikai Tehetségfondó Alapítvány számára is elküldött pénzüsszeget. Az alapítvány elnöke ezt a támogatási összeget köszönettel elhárította. Tette ezt azért, mert a pandémia miatt a verseny lebonyolítással kapcsolatos kiadások az előző évekhez képest jóval kisebbek voltak. Ezért az alapítvány ezzel a gesztussal kívánt hozzájárulni a településen a koronavírus elleni védekezés költségeihez. Dr. Bozsolik Róbert a számadatok ismer-

Dr. Bozsolik Róbert adott tájékoztatást a civil szervezetek képviselőinek

tetését követően a bátaszéki oltási protokollt ismertette. Többek közt a BSE, valamint az Önkormányzati Tűzoltóság is felajánlotta segítségét a kialakításra kerülő bátaszéki oltópontokon, amint a tömeges oltások elkezdődnek.

A Bátaszéki Vállalkozók Ipartestülete mindennapi működéséhez nyolcszáz ezer forintot biztosít az önkormányzat. A testület – lehetőségeihez mérten – szintén felajánlotta segítségét a tömeges oltás időszakában.

A civil szervezetek számára nyújtott támogatási feltételeket a megjelent egyesületi képviselők tudomásul vették és elfogadták abban a reményben, hogy mihamarabb újra visszatérhetnek a megszokott egyesületi munkához.

Sárga málé megy a tejfölös csirkéhez

A konyhában Bíró Lázárné és Elmauer Mihályné dolgozta fel a házi csirkét
Fotók: Makovics Kornél

Vizin Balázs felkereste Molnár Józsefné polgármestert,
aki szörpöket és lekvárokat is készít

CIKÓ Össze kell gyűjteni az alapanyagokat a főzéshez – állapították meg a lovaskocsin a Gasztromegye cikói epizódjában. Ugyanis a háztájinál nincs jobb, és a völgyeségi település szinte mindent biztosított a főzőműsorhoz, még a fuvar is. A község értékeit, és persze a tejfölös csirke receptjét a Gasztromegye Facebook-oldalán láthatta a közönség.

Vizin Balázs műsorvezető ugyan megpróbált becserkészni egy csirkét az udvarról, de az esélytelennek bizonyuló manővert feladva inkább egy konyhakész szárnyast vitt el a Balogh családtól. A cikói asszonyok énekszóval várták a stábot, és egy gyors üdvözlő pálinka után rögtön a konyhába igyekeztek a főznivalóval. A műsorvezető örömmel nyugtázta, hogy bizony a cikóiak kiváló vendéglátók.

A főzésbe két rutinos háziasszony, Elmauer Mihályné és Bíró Lázárné közreműködésével, illetve vezetésével vágtak bele. A műsorvezető hamar szakavatottá vált abban, hogy miként is készül a tejfölös csirke. Amihez kiválóan illik a sárga málé, mely mint kiderült, a székelyek kedvelt étele is egyben. S ahogy elhangzott: a „legmenőbb” – legyen itt szó trendiségről vagy izharmóniáról, mindkét esetben igazuk van.

A hagyma zsiron üvegesedett, majd hozzáadták a sót, a fűszerpaprikát, s végül a feldarabolt szárnyashúst is. Még egy kis paprika, paradicsom, no meg víz került a fazékba, amit aztán tűzre raktak, hogy addig is – amíg a tejfölös habarásnak el nem jön az ideje – szemügyre vehessék a települést.

Első útjuk Molnár Józsefné polgármesterhez vezetett, akit színpompás üvegek között találtak, mindenféle helyi termékkel foglalatostokodva. Cikón lekvárok, befőttök, szörpök és más finomságok is készülnek, de a település nem csak ezen a téren sikeres. Fejlesztési elképzelésekből szerencsére bőven akad, ahogy nyertes pályázatokból is, amelyek eddig szépen gyarapították a közösséget.

A falu életében rendkívül fontosak a hagyományok. A főként sváb és székely gyökerekkel bíró kollektíva egyesületet alakított, hogy éltesse értékeit, akár kórus, akár táncsoport formációban. A székelylekétől kezdve a német tájházig sok minden szóba került, és egyértelműen kiviláglott: mindenki hozzátesz valami értékeset a közösségi élethez.

Tóth Róbert

Ausztriából is hozott már ajándékot az alapítvány

ÓFALU Az Ófaluért Alapítványnak köszönhetően nemrég két fedett paddal gyarapodott a település. A rönkfából épült, esztétikus és praktikus alkalmosságok a focipályán, illetve a játszótér mellett adnak lehetőséget a pihenésre.

A két műtárgy átadása alkalmából kérdeztük Hufnágel Ádám kuratóriumi elnököt – egyúttal a település alpolgármesterét – az alapítvány tevékenységéről.

– A szerveződések létrehozását Bányai Béla szállítási vállalkozó kezdeményezte úgy hét-nyolc évvel ezelőtt – idézte fel az indulás időszakát. – Azóta is éves szinten fél-egymilliárd forintos támogatást köszönhetünk neki. Emellett több alkalommal sikerült pályázati pénzeket is elnyernünk. Ebből a csatornából is befolyik hozzánk évente egy-két millió forint.

Ennek az anyagi háttérnek köszönhetően az alapítványhoz számos bőkezű kezdeményezés, támogatás fűződik. Az évente

visszatérő, hagyományos helyi rendezvények jelentős alapítványi hozzájárulás révén valósulnak meg. A járvány legsúlyosabb időszakában az alapítvány vállalta, hogy három hónapon keresztül fizeti az ófalui idősök étkeztetésének költségeit. Ez nagyjából harminc-negyven személy ellátását jelenti. Az is megtörtént, hogy év végén valamennyi helybéli lakos kuglófot kapott a szerveződések ünnepi ajándékaként. Nem akármilyen süteményről van szó: az izletes szállítmány, személyes kapcsolatnak köszönhetően egyenesen Ausztriából, Közép-Európa legjobb gyártójától érkezett Ófaluba. Ugyancsak rendszeres kedvezményezett a bölcsőde és az óvoda, például a rendelkezésre bocsátott bútorzat révén.

– A két fedett paddal köztereinket igyekeztük szépíteni – folytatta a kuratóriumi elnök. – A játszótér, a focipálya a helybeliek, főleg a fiatalok gyakori találkozóhelye. Eddig

Az egyik fedett pad a játszótérre került

azonban, ha összejtöttek, leülni nem tudtak, lefeljebb a földre, ami elég kényelmetlen. Ettől kezdve még kisebb esőben sem kell a helyszínt elhagyniuk, hiszen a padok tetővel vannak ellátva.

Hufnágel Ádám reméli, sőt, már nagyon készül arra, hogy idén végre lesz lehetőség közösségi rendezvény megtartására. Az alapítvány, mely a hasznos tevékenységet nyugtázó, elismerő helyiek egy százalékos adófelajánlásaival is erősödött, ez alkalommal is ott lesz a fő támogatók között.